

Tijdschrift voor Neerlandistiek in Scandinavië en ommelanden

Isabel Deceuninck
August 2007

BENELUX:

Belgien, Nederlandene¹⁾ og Luxemborg i tæt samarbejde

Benelux forener Belgien, Nederlandene og Luxemborg og strækker ud over et areal på 67.000 km² med et indbyggerantal på 27 mio. Regionen er en broget blanding af kulturer hvor man taler nederlandsk (Belgien, Nederlandene), fransk (Belgien, Luxemborg), tysk (Belgien, Luxemborg) og luxemborgsk (Luxemborg). Men Benelux er meget mere end blot sammentrækningen af tre landes første bogstaver og betegnelsen for deres geografiske beliggenhed.

Billede fra www.benelux-parl.org

¹⁾ Ordet Holland bliver næsten altid brugt for at henvise til landet, der har Belgien og Tyskland som nabolændene. Her har vi dog bevidst valgt at bruge ordet 'Nederlandene', da Holland som stat faktisk ikke eksisterer. Holland eksisterer kun som to provinser, nemlig Zuid-Holland og Noord-Holland. Der eksisterer heller ikke et sprog, der hedder 'hollandsk'. Sproget, man taler i Nederlandene og Flandern hedder 'nederlandsk'. (www.nederlandsk.dk)

'Benelux' står først og fremmest for et politisk og administrativt samarbejde, som startede som en toldunion, der for nøjagtig 50 år siden udviklede sig til en økonomisk union. Den oprindelige toldunion havde som formål at sikre sig fri transport af varer, personer og ydelser mellem Belgien, Nederlandene og Luxembourg, samt at sørge for ensartede toldtakster på varer fra tredjepartslande. Dette Økonomiske samarbejde og toldsamarbejde udviklede sig senere til fælles initiativer til fremme af europæisk integration.

Hvordan så det ud før Benelux?

I 1830 - 1831 løsriver **Belgien** sig fra Nederlandene og bliver en selvstændig stat med centralstyre i Bruxelles. Lidt efter lidt viser det sig, at denne stat ikke er tilstrækkelig for de vallonske og flamske ønsker, som ofte er meget forskellige. Det kulminerer med, at Belgien i 1993 bliver til en føderal stat med en ny grundlov. Ifølge denne nye grundlov er Belgien opdelt i tre regioner (Flamske Region, Vallonske Region og Region Bruxelles) og tre fællesskaber (det Flamske Fællesskab, det Franske Fællesskab og det tysktalende Fællesskab) som også hver har sin egen parlament og regering.

I 1839 bliver **Luxemborg** delt op: en del bliver tildelt til Belgien, og den østlige del, storhertugdømmet, forbliver i den nederlandske konges personlige ejendom. I 1841 får storhertugdømmet dog egen grundlov og eget parlament og i 1867 bliver det selvstændigt, dog stædigvæk med tilknytning til Nederlandene. Efter Kong Wilhelm II's død i 1890 løsriver denne del sig fuldstændigt fra Nederlandene og bliver til hvad vi nu kender som Storhertugdømmet Luxembourg.

Benelux-aftalerne

I midten af det 19. århundrede bliver båndene mellem Belgien og Nederlandene stærkere i og med at de to lande indgår økonomiske og militære samarbejdsaftaler.

I 1922 bliver den Belgisk-Luxemborgiske Økonomiske Union oprettet. (BLEU)

I 1948 træder Toldunionen mellem Nederlandene, Belgien og Luxembourg i kraft. Ifølge denne aftale er handel internt frigjort for told og bruger de ensartede toldtakster for deres handel med tredjepartslande.

Den 3. februar 1958 underskriver Belgien, Nederlandene og Luxembourg "Traktaten til indstilling af den Økonomiske Union", som træder i kraft den 1. november 1960. Denne traktat skaber rammer for, at de tre regeringer kan arbejde henimod deres erklærede fælles mål, som består i at genforene de tre nationale økonomier.

Siden samarbejder de tre lande på at etablere det indre marked, og at styrke det grænseoverskridende samarbejde og integrationen i den Europæiske Union.

I 2004 bliver der indgået en ny traktat angående politibeføjelser ved grænseoverskridende kriminaltietesbekæmpelse: 'Senningentraktaten'. Det nye med denne traktat består i, at politiet nu må rejse, arrestere og bære våben indenfor Benelux-landene uden forudgående tilladelse. Denne nye traktat bliver senere, i 2006, ratificeret af Benelux-landenes parlamenter.

Organisering af Benelux

Udøvende organer

Ministerkomiteen er det højeste beslutningsdygtige organ. Gennemførelsen af beslutningerne skal dog godkendes af de tre nationale parlamenter. Komiteen består af repræsentanter for de tre nationale regeringer, i praksis ofte udenrigsministre.

Den økonomiske Unionens Råd for Benelux spiller en formlende rolle mellem Ministerkomiteerne og udvalgerne og er også ansvarlig for dossiererne, der bliver behandlet af Ministerkomiteen.

Den økonomiske Unionens udvalger for Benelux er ansvarlig for forberedelsen og udførelsen af beslutningerne, der bliver taget af Ministerkomiteen.

Generalsekretariatet er det højeste administrative organ for Benelux-samarbejdet: det koordinerer kontakterne mellem de tre regeringer og Beneluxparlamentet. Generalsekretariatet har hovedkontor i Bruxelles.

Der er også ministrielle arbejdsgrupper, som drøfter tekniske anliggender som infrastruktur og trafik.

Rådgivende organer

Benelux Parlamentet (Egentlig: Rådgivende Interparlamentariske Beneluxråd)

I 1957 blev Benelux-parlamentet oprettet. Det er sammensat af 49 medlemmer: 21 belgiere, 21 hollændere og 7 luxemborgerer. Parlamentets rolle består i at give råd, at oplyse og at fremme det eksterne og interne samarbejde. Det sidste sker både for beneluxlandene og på internationalt niveau. Benelux Parlamentet samarbejder for eksempel med Nordisk Råd. Benelux-parlamentet kommer sammen 3 gange om året og dette sker skiftevis i Bruxelles, Luxembourg og Den Haag.

Det Økonomiske og Sociale Rådgivende Råd

Oprettet i 1960 og giver råd til ministerkomiteen. Der er maksimum 27 medlemmer. Dommerbestyrelse.

Træffer afgørelser ved evt. uenigheder mellem landene om beslutninger, der er blevet taget, hvis uenighederne ikke blev bilagt i Ministerkomiteen. Dette er dog aldrig sket.

Retsorganer

Benelux Domstol

Oprettet i 1974 med det formål at fremme ensartet fortolkning og anvendelse af fælles retsregler. Medlemmerne af Benelux Domstol bliver udnævnt af Ministerkomiteen.

Benelux og fremtiden i EU

Som nævnt var Benelux oprindeligt en økonomisk union, men lidt efter lidt tilføjedes der en politisk dimension.

Selvom Benelux synes at være unødvendigt på grund af udbyggelsen af den Europæiske Union, er det det alligevel ikke: Det er stadigvæk meget vigtig og en stor udfordring, at Beneluxlandenes politik stemmer overens:

I dag er det Benelux' erklærede mål at gøre en indsats i forhold til at:

- afstemme den sociale og politiske politik
- udvikle en fælles infrastruktur
- styrke et grænseoverskridende samarbejde, både indenfor Benelux og i forhold til andre lande.
- styrke samarbejdet med lignende supraregionale organisationer såsom: Nordisk Råd (Danmark, Sverige, Finland, Norge og Island), det Baltiske ledelsesorgan (Estland, Letland og Litauen).

Benelux ser på mange punkter sig selv som forløber for den **Europæiske integration** angående infrastruktur, social og økonomisk politik og indre markedsordninger og desuden som et godt forbillede til de nye kandidat-medlemstater i EU.

Beneluxsamarbejdet gør det også muligt at afstemme Europæiske initiativer og politikudviklinger på forhånd. På denne måde får de tre små stater **større vægt** i den Europæiske Union, så at landene bedre kan forsvare deres interesser.

Kilder:

www.benelux.be

www.benelux-parl.org

www.nederlandsk.dk

Forfatteren Isabel Deceuninck er Attaché ved det Belgiske Ambassade i Danmark